

Votaziuns communalas dils 28 da november 2021

Revisiun parziala dalla planisaziun locala
Revisiun parziala dalla lescha da baghegiar

Pagina

I.	Resumaziun	2
II.	Messadi: Skillspark al Crest d'Acletta	3
III.	Messadi: Revisiun digl art. 74 dalla lescha da baghegiar	9

I. Resumaziun

Motivs d'approbar la zona per sport e temps liber al Crest d'Acletta sco era art. 38bis dalla lescha da baghegiar:

- **Augmentar la purschida sportiva e turistica**
- **Sustener las investiziuns che succedan a favur dall'attractivitat da nosa vischnaunca**
- **Finanziaziun optimala entras investur privat**

Las autoritads communalas proponan unanimamein d'approbar il project da votaziun.

Motivs d'approbar la revisiun digl art. 74 dalla lescha da baghegiar:

- **Favorisar sligiazziuns optimalas a favur dalla producziun d'energias regenerablas en cumbinaziun cun ina buna optica sil maletg dil liug**

Las autoritads communalas proponan unanimamein d'approbar il project da votaziun.

II. Messadi: Skillspark al Crest d'Acletta

Preziadas convischinas e prezias convischins

1. Projects novs ed innovativs

Marcus Weber ha procurau ils davos onns per grondas investiziuns en vischnaunca. Aschia ha el en cuort temps realisau la Pendiculara Salins - Cuolm da Vi che colligia ils territoris da skis da Tujetsch e Mustér. Cun l'entschatta dalla sesiun d'unviern 2019/20 ha el realisau l'emprema etappa dils stabiliments per la producziun tecnica da neiv. Plinavon ei il Catrina Resort cun 140 habitaziuns e numerus letgs da hostel gia il secund unviern en funcziun. La secunda etappa dil project per la producziun tecnica da neiv ei en lavur.

Buca d'emblidar ei il quartier Crest Acletta, nua che signur Weber ha procurau per l'avertura dil quartier e la realisaziun d'ina surbaghegiada da persunal. Vidlunder vegnan ulteriuras casas ch'ei vegnidas realisadas sin iniziativa privata. Cun grond engaschi finanziar ha Marcus Weber realisau ina buna part dallas investiziuns, las qualas el ha mess en mira cun la surprida dallas Pendicularas Mustér. Medemamein ha la vischnaunca era contribuì ina part vid la realisaziun sil sector dalla planisaziun dil territori sco era grazia ad atgnas investiziuns entras segirar la Val Acletta, cun dislocar la Via Acletta e l'avertura dil Crest Acletta ed Acletta Sid. Vid l'ustonza en Val Acletta e la dislocaziun dalla Via Acletta ei igl investur separticipaus finanziamein. Igl investur vul vinavon realisar novs ed innovativs projects el territori da Caischavedra cugl intent da promover il turissem da stad. In da quels projects ei la pista per velos da muntogna. Ulteriurs projects ein instradai, denton vegn la realisaziun da quels retardada muort differents process da planisaziun. Sut cefra 4.1 dil plan directiv cantunal scriva il cantun: *Ils territoris da recreaziun intensiva (Intensivholungsräume) secumprovan ella cumbinaziun da purschidas da temps liber ed aventura per in diember grond e divers da hosps ella concorrenza internaziunala. Ils territoris da recreaziun intensiva fuorman puncts centrals ed attractivs a liunga vesta, flexibels ed innovativs en materia economica ed ecologicamein funcziunabels.* Gronds e bials plaids, denton cura ch'ei va per la realisaziun paran quels aspects dad haver piars lur muntada. Actualmein ei la suprastonza communal ensemen culs uffecis lundervi d'anflar sliaziuns aschi simplas sco pusseivlas.

2. Skillspark Sax Su

Il cussegl da vischnaunca ha tractau ed approbau unanimamein la revisiun parziala dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar a caschun da sia seduta dils 26 da fevrer 2021. La revisiun dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar muntan ina part digl uorden fundamental da planisaziun ed ein a basa digl art. 11 al. 1 dallas prescripziuns dalla lescha da baghegiar da suttametter alla votaziun all'urna el decuors digl onn 2021. Suententer la votaziun all'urna succeda l'exposiziun da recuors e silsuententer sa l'approbaziun formala entras la Regenza grischuna succeder.

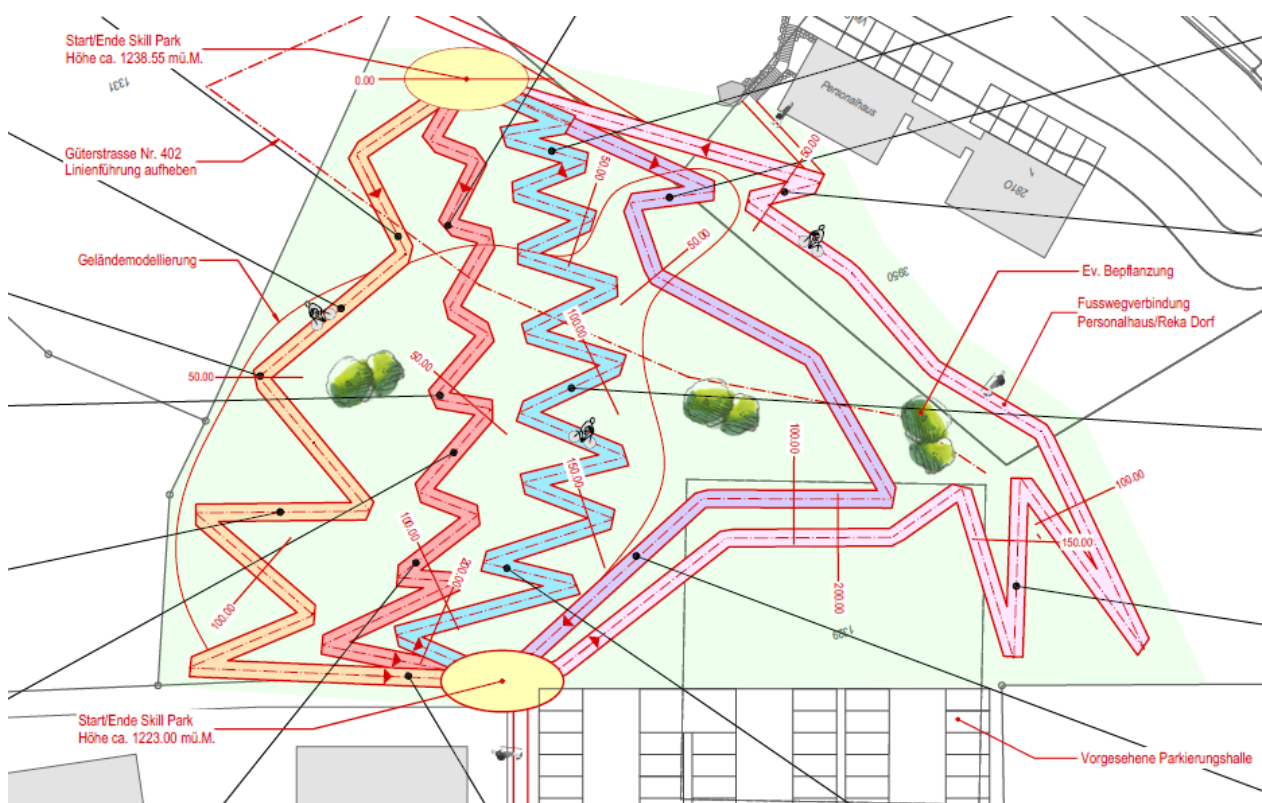
Il Skillspark ei ina purschida turistica impurtonta, finanziada cumpleinamein dalla vart privata. Il Skillspark munta ulteriuramein ina purschida da basa pil sport da velo da muntogna che sesanfla cumpleinamein el trend. Davart dallas Pendicularas Mustér munta quella purschida ina pusseivladad d'occupar meglier ils indrezs da transport.

Cun caschun dalla decisiun davart ils mieds planisatoris pil Skillspark vegn era decidiu en ina damonda separada d'adattar igl artechel 74 dalla lescha da baghegiar. Davart quei project vegn informau el messadi suandont.

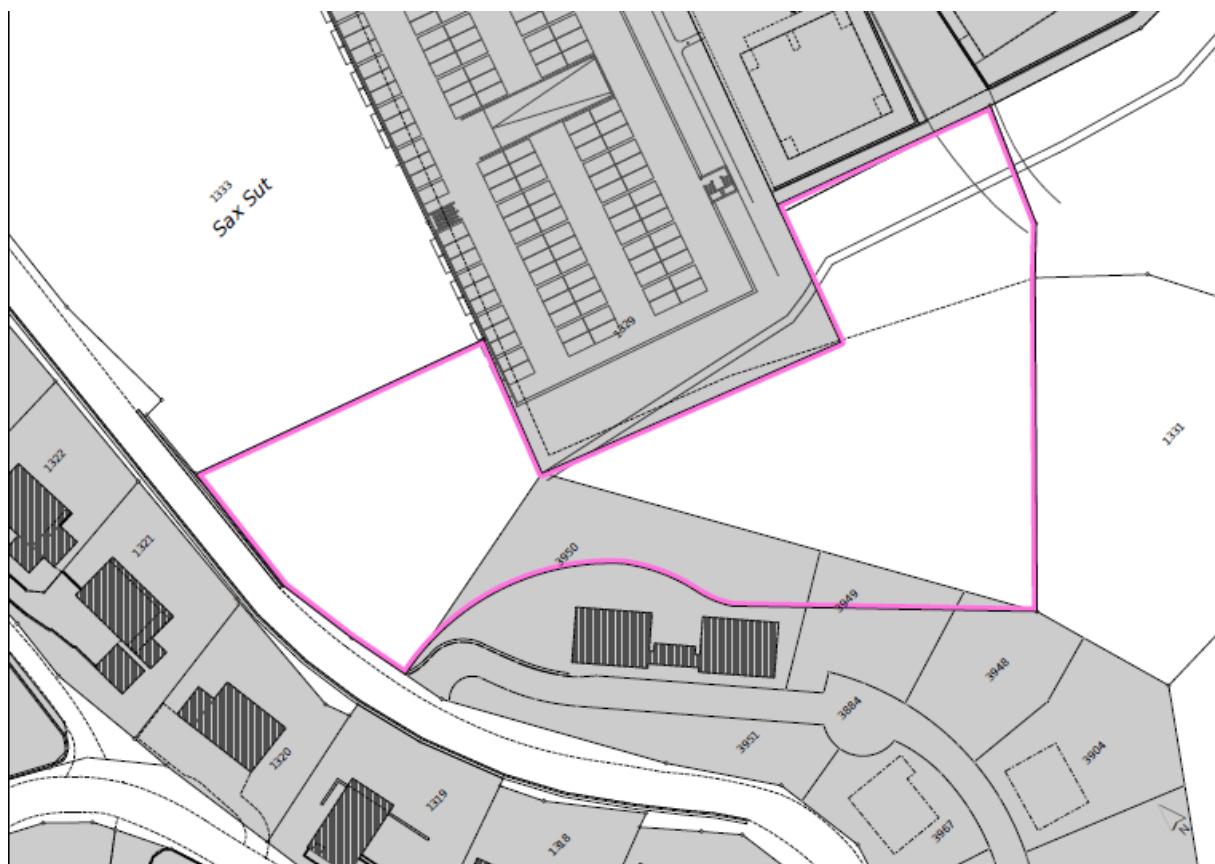
Concernent la procedura d'approbaziun ei la vischnaunca partida dil fatg ch'il Skillspark a Sax Su sappi vegnir lubius el rom d'ina procedura da baghegiar per baghetgs ordeifer la zona da baghegiar BAB/EOZ. Schegie che tuts uffecis cantunals pertuccai han susteniu ella procedura da consultaziun l'iniziativa dil Catrina Resort da construir in Skillspark a Sax Su, ha in uffeci mess en damonda la conformitad dalla zona agricola cul project previu. Sin fundament da quella posiziun ha igl uffeci pil svilup dil territori communicau che la lubientscha da baghegiar vegni concedida pér cura che la conformitad dalla zona seigi realisada q.v.d ina revisiun dil plan da zonas. En quei interval haveva igl investur gia mess en moviment la realisaziun dil Skillspark e gia fixau el medem interval in termin per in arranschament da muntada naziunala. Sebasond sin quella situaziun ha la vischnaunca desistiu da renviar la lubientscha da baghegiar. Per prevegnir a divergenzas inutilas ha la suprastanza communal, a basa dil fatg ch'igl ei vegniu inoltrau neginas protestas en connex cun la publicaziun dalla damonda da baghegiar, tolerau ch'il Skillspark seigi vegnius realisaus senza conceder ina lubientscha da baghegiar. Risguardond las pretensiuns dils uffecis cantunals ha la suprastanza communal introduciu la procedura per la revisiun dalla planisaziun locala.

3. Project e zona per indrezs da sport e temps liber al Crest d'Acletta

Situaziun "Skillspark"

Situaziun; Zona per indrezs da sport e temps liber al Crest d'Acletta

A vista dalla vischinonza tiel Catrina Resort sco era tiel Hotel Catrina ed ulteriurs menaschis turistics, fai senn da parter tier il perimeter pertuccau ad ina zona per indrezs da sport e temps liber. Tenor las determinaziuns digl art. 38bis ei quella zona previda sulettamein per indrezs e stabiliments da construcziun bassa. Plinavon astga il grad dallas immissiuns - specialmein canera - buca survargar il grad da disturbi dallas zonas da baghegiar vischinontas.

4. Tgei capeta sche la revisiun vegn buc approbada

Il cussegl da vischnaunca ha unanimamein dau suatientscha alla damonda per la revisiun dil plan da zonas sco era per la revisiun parziala dalla lescha da baghegiar. Duess il suveran decider da buca approbar la revisiun dalla planisaziun locala sco era dalla revisiun parziala dalla lescha da baghegiar, fuss la vischnaunca obligada d'instradar ina procedura da refatga. Cheutras stuess il Skillspark vegnir remess en siu stan primar. Risguardond las investiziuns ch'ei vegnidat fatgas ils davos onns davart l'iniziativa privata para ina tala procedura ord vesta dalla suprastanza communal buca avantagiusa. Ina tala procedura vegness era buca a promover la collaboraziun denter vischnaunca e Penticularas.

- b) Zonas d'agricultura
- Zona d'agricultura (GS/ES III) art. 32 LPT
 - Zona da mistregn agricol art. 35 LPT
- c) Zonas da protecziun
- Zona per la protecziun dalla natira art. 33 LPT
 - Zona per la protecziun dalla cuntrada art. 34 LPT
 - Zona libra art. 35 LPT
 - Zona archeologica art. 36 LPT
 - Zona per la protecziun dall'aua sutterrana e dallas fontaunas art. 37 LPT
 - Zona da prighel I art. 38 LPT
 - Zona da prighel II art. 38 LPT
 - Zona per la protecziun digl uaul e dalla selvaschina art. 36 LPT
 - Zona davart il spazi d'aua art. 36bis LPT³

d) Ulteriuras zonas

Ulteriur territori communal, svilup da construcziun

- Zona pil diever d'ina construcziun futura art. 40 LPT

³Approbau dil pievel ella votaziun all'urna dils 29 da november 2015 e tenor conclus dalla Regenza nr. 640 dils 5 da fenadur 2016

- Zona per igl ulteriur territori (GS/ES III), auas art. 41 LPT

Turissem e temps liber

- Zona per il sport d'unviern art. 39 LPT art. 37 LB

- Zona per sport e temps liber (GS/ESIII) art. 38 LB

- Zona per sport e temps liber al Crest d'Aletta art. 38bis LB

- Zona da campar (GS/ES III) art. 39 LB

Uaul

- Zona d'uaul (GS/ES III) art. 40 LB

Explotaziun, utilisaziun e deponia da material

- Zona d'explotaziun art. 41 LB

Promoziun d'energias regenerablas

- Zona per indrezs solars (GS/ES III) art. 42 LB

e) Planisaziuns consecutiva

- Obligaziun d'ina planisaziun d'areal art. 63 LB

- Obligaziun d'ina planisaziun da quartier art. 46 LPT

f) Ulteriuras determinaziuns

- Cunfins d'uaul statics art. 13 LU

² Surfatschas d'avertura enteifer ni agl ur dil territori da habitar fuorman ina part dalla zona da baghegiar. Ellas astgan vegnir surbaghegiadas respectivamein utilisadas exclusivamein tenor las directivas dil plan general d'avertura e digl uorden d'avertura.

- ³ Il plan da zonas ed il schema da zonas indichescha ils grads da sensibladad (GS/ES). Ils grads da sensibladad vegnan attribui ed applicau tenor las prescripziuns dalla legislaziun davart la protecziun digl ambient.

Art. 38bis Zona per indrezs da sport e temps liber al Crest d'Acletta

¹ La zona per indrezs da sport e temps liber al Crest d'Acletta ei destinada per la construcziun d'indrezs che surveschan ad activitads dil temps liber sut tschiel aviert. II diever da quels indrezs astga buca survargar il grad da disturbi definius tenor las zonas da baghegiar vischinontas.

² Modificaziuns da terren moderadas ein pusseivlas.

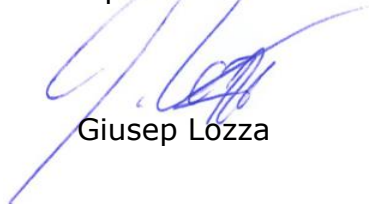
³ La construcziun d'edifecis da construcziun aulta ei buca lubida.

7. Proposta

Considerond ils fatgs suramenziunai propona il cussegl da vischnaunca unanimamein d'approbar la revisiun parziala dil plan da zonas "*Zona per sport e temps liber al Crest d'Acletta*" e digl art. 12 sco era il niev art. 38bis dalla lescha da baghegiar.

En num dil cussegl da vischnaunca

Il president:

Giusep Lozza

L'actuara:

Ursina Murer-Fatzer

Disentis/Mustér, ils 25 d'october 2021

III. Messadi: Revisiun digl art. 74 dalla lescha da baghegiar

Preziadas convischinas e preziai convischins

La situaziun climatica da nosa cuntrada ha mussau che la situaziun ei pli inquietonta che quei ch'in u l'auter commember da nosa societad vul saver grau. Las malauras digl atun vargau sco era l'entschatta fenadur 2021 cumprovan quei fatg. Per quei motiv ein ils sforzs davart dallas autoritads d'augmentar la cumpart dalla produenziun d'energia entras energias regenerablas sco aua, vent e sulegl da beneventar e cheutras reducir il CO² resp. desister dalla produenziun nucleara d'energias sco era il diever d'auters products energetics sco cotgla ed ieli. Il meglier respargn da resursas ei denton la reduenziun dil consum d'energia. Senza midar tenuta vegn nosa societad denton buca a contonscher la finamira da reducir il consum d'energia.

Dus tetgs cun fotovoltaica amiez il Vitg

Differentas cuvridas da fotovoltaica e termica sin tetgs a Segnas

1. Situaziun da partenza

La producziun d'energia solara e da vent ha fatg ils davos onns in remarcabel svilup. Il davos era grazia allas tecnologias novas che han facilitau la producziun dils indrezs corrispundents. Grazia alla scienza ed al cuntinuau svilup da materials e tecnologias novas eis ei era stau pusseivel d'augmentar l'efficienza dalla producziun dall'energia solara, da vent e dall'energia hidraulica. Oz ei la tecnologia sesviluppada aschi lunsch, ch'igl ei pusseivel d'integrar ils indrezs solars en las differentas parts dils baghetgs (tetg, fatschadas, tschabergals etc.), aschia che quels fan ina biala cumparsa senza gronda sperdita dalla qualidad da producziun.

Igl actual art. 74 dalla lescha da baghegiar (LB) che datescha digl onn 2008 tegn buca quen al svilup ch'ei occurrius dapi lu sil sector dalla producziun d'energias regenerablas (sulegl e vent). Tonpli ei era la vischnaunca intenziunada da promover la producziun d'energias regenerablas. Tenor art. 74 LB ein indrezs per utilizar fontaunas d'energia alternativas – el rom dallas pusseivladads tecnicas – d'integrar bein el maletg dil vitg e dalla cuntrada. Pil giudicament tecnic e concepziunal consultescha l'istanza da baghegiar en cass da basegns experts externs.

Il fatg ch'indrezs technics duein vegnir integrari bein el maletg dil vitg e dalla cuntrada ha evocau discussiuns, aschia che la cumissiun da baghegiar ha giu consultau in expert giuridic per saver giudicar la damonda davart l'integrasiun d'indrezs energetics el maletg dil vitg e dalla cuntrada. Risguardond las recumandaziuns giuridicas e la proposta dalla cumissiun da baghegiar ha la suprastanza communal relaschau ils 11 da settember 2017 ina zona da planisaziun sur il territori dalla vischnaunca cugl intent:

"Examinaziuns da prescripziuns el rom dalla planisaziun locala concernent stabiliments independents per la producciun d'energia alternativa (vent, sulegl, eav.)". Ils 28 d'uost 2019 ha la suprastanza communal decidu da prolungir la zona da planisaziun. Quei conclus ei vegnius approbaus dil Departament d'economia publica e fatgs socials dil Grischun. Cun raschun pon ins sedumandar, daco che la procedura per la revisiun da quei artechel ei buca vegnida accelerada pli fetg. Risguardond il fatg che la Regenza grischuna ha el rom dil plan directiv cantunal relaschau enviers las vischnauncas la pretensiun da reveder la planisaziun locala, ha la suprastanza communal vuliu cumbinar la revisiun digl art. 74 cun la revisiun dalla planisaziun locala dalla quala la lescha da baghegiar fa, sper il plan da zonas ed ils ulteriurs instruments dalla planisaziun territoriala, medemamein part. La revisiun dalla planisaziun locala pretenda denton dapli temps che spitgau, aschia che la revisiun digl art. 74 LB vegn suttamessa igl onn 2021 als organs cumpetents per approbaziun.

2. Proceder

Risguardond las prescripziuns digl art. 12 dall'ordinaziun da planisaziun pil cantun Grischun (OPT) ei il sboz digl art. 74 dalla lescha da baghegiar vegnius suttamess agl uffeci pil svilup dil territori per preexaminaziun. Sper igl uffeci pil svilup dil territori ha era igl uffeci per energia e traffic priu posiziun. Silsuenter ei igl artechel vegnius surluvraus specialmein era en collaboraziun cun la cumissiun da baghegiar e la cumissiun per la revisiun dalla planisaziun locala sco era ils uffecis cantunals involvi. Pia setracta ei cheu d'ina formulaziun che sebase sin ina stretga collaboraziun denter ils uffecis involvi cun l'applicaziun dalla lescha da baghegiar. A basa digl art. 13 dall'ordinaziun davart la planisaziun dil territori per il cantun Grischun ha giu liug naven dils 16 d'avrel entochen ils 17 da matg 2021 l'exposiziun da cooperaziun. Pigl ulteriur succeda la procedura tuttina sco el cass dalla revisiun dalla planisaziun locala.

3. Adattaziuns dallas formulaziuns

A caschun da sia seduta dils 20 d'uost 2021 ha il cussegl da vischnaunca tractau la fatschenta. Enviers la proposta dalla suprastanza communal – en concordanza cun la cumissiun da baghegiar e la cumissiun da planisaziun – ha il cussegl fatg entginas modificaziuns concernent il text. La suprastanza communal ha saviu s'accordar cupleinamein cun quellas adattaziuns.

Risguardond il conclus dil cussegl da vischnaunca secloma igl art. 74 dalla lescha da baghegiar da niev suandontamein:

Art. 74 Indrezs solars, implonts a vent, tievlas solaras

¹ La procedura da permissiun e la formaziun d'indrezs solars sedrezza tenor las disposiziuns dil dretg surordinau. Sco basa da giudicament consultescha l'istanza da baghegiar mintgamai il manual davart indrezs solars digl Uffeci pil svilup dil territori dil Grischun.

² Per indrezs che vegnan postai sidretg sin tetgs plats, valan ulteriuramein suandontas restricziuns:

- a. La distanza digl indrez naven digl ur dil tetg sto muntar minimalmein a 0.5 m.
- b. Ils collecturs ein da postar parallel agl ur dil tetg.
- c. Els astgan survargar la cuvrada dil tetg plat per maximalmein 1.20 m.

³ Sin tetg astgan indrezs solars vegnir postai sulettamein tenor las determinaziuns dil dretg surordinau.

⁴ Per indrezs solars encunter fatschadas ni surfatschas verticalas sco balconi, tschabergals, infrastructuras existentas, mirs libers, preits encunter canera, scarpas, spundas teissas, mirs da crappa etc. eis ei – aschinavon che quei ei cumpatibel cun art. 73 al. 1 LPTGR – d'observar suandontas directivas:

- a. Per ina buna integraziun enteifer la fatschada basegn ei in concept da material e da color consistent e coordinau.
- b. Ils indrezs duein s'integrar bein enteifer la fatschada existenta, aschia che parts dalla fatschada ni elements da construcziun sco balustradas da finiastras, storas da sulegl, barcuns ni tschabergals da balconi vegnan cuvretgs tenor pusseivladad sur l'entira surfatscha cun collecturs da sulegl.
- c. Tschentar emprun collecturs encunter fatschadas verticalas basegna in concept da formaziun beinmotivau.
- d. Igl ei da construir indrezs cun surfatschas serradas e cumpactas.

⁵ Enteifer la zona da baghegiar eis ei lubiu d'ereger indrezs el liber entochen in'altezia dad 1.20 m naven dil terren, aschinavon che la construcziun ei cumpacta ed ella ademplescha las pretensiuns tenor art. 73 al. 1 LPTGR. Indrezs solars ni implonts a vent che survargan l'altezia dad 1.20 m vegnan giudicai sco cass singuls. En tals cass ei da giudicar, schebein gl'indrez munta in'influenza essenziala pil spazi e pigl ambient. Sche gliezi ei il cass, eis ei da scaffir ina corrispundenta definiziun el plan general d'avertura.

4. Proposta

Considerond ils fatgs suramenziunai propona il cussegl da vischnaunca unanimamein d'approbar la revisiun digl art. 74 dalla lescha da baghegiar.

En num dil cussegl da vischnaunca

Il president:

L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Disentis/Mustér, ils 25 d'october 2021